

T.C.
UYU MAZLIK MAHKEMES

ESAS NO : 2021/289
KARAR NO : 2021/353
KARAR TR : 07/06/2021

ÖZET: Trafik kazası tespit tutanağının iptali istemiyle açılan davanın, ADL YARGI YER NDE görülmesi gerektiği hk.

K A R A R

Davacı : H.C.
Vekili : Av. E.S.Ö.
Davalı : Osmaniye Valiliği

I. DAVA KONUSU OLAY

1. Davacı vekili, müvekkilinin 80 plakalı aracının karıştığı trafik kazası nedeniyle, Osmaniye Emniyet Müdürlüğü Trafik Tescil Denetleme Übe Müdürlüğü tarafından tutulan 26/12/2019 tarihli trafik kaza tutanağının iptali ile yeniden düzenlenmesine karar verilmesi istemiyle adli yargı yerinde dava açmıştır.

II. UYU MAZLIK ALI KANBA VURU SÜRECİ

A. Adli Yargıda

2. **Osmaniye 2. Sulh Ceza Hâkimliği'nin 16/01/2020 tarihli ve D. 2020/68 sayılı kararı ile**, maddi hasarlı kaza tespit tutanağının kazaya karışan taraflar arasında çıkabilecek cezai ve hukuki uyu mazlıkların çözümüne esas olarak ve trafik zabıtasınca düzenlenen bir belge olduğu; 5235 sayılı Adli Yargı İlk Derece Mahkemeleri ile Bölge Adliye Mahkemelerinin Kurulu, Görev ve Yetkileri Hakkında Kanun'un 10. Maddesi çerçevesinde Sulh Ceza Hakimliğine görev yükleyen diğer Kanun niteliğindeki 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu ile bu Kanun'a göre çıkarılan Karayolları Trafik Yönetmeliğinde, maddi hasarlı ya da yaralamalı trafik kaza tespit tutanağının iptali için Sulh Ceza Hakimliğine başvurulabileceği yönünde bir hüküm bulunmadığı; maddi hasarlı ya da yaralamalı trafik kaza tespit tutanağının ileride görülebilecek uyu mazlıklarda bir idari işlem veya adli yargıda görülecek bir davaya konu edildiğinde ilgililerce itiraz edilebilecek bir belge olduğu; bu nedenlerle trafik kaza tespit tutanağının iptali ve kusur oranının yeniden belirlenmesi talebinin Sulh Ceza Hakimliğinin görevleri arasında bulunmadığından itirazın reddine, Ölümlü/Yaralanmalı Trafik Kazası Tespit Tutanağına yapılan başvurunun reddine karar verilmiş, bu karara davacı vekili itiraz etmiştir.

3. Osmaniye 1. Sulh Ceza Hâkimliği'nin 21/01/2020 tarihli ve D. 2020/225 sayılı sayılı kararı ile, verilen kararın usul ve Kanun'a uygun olduğu anlaşılmakla, davacı vekilinin yerinde görülmeyen itirazının reddine karar verilmiş, bu karar kesinleşmiştir.

4. Davacı vekili bu kez aynı istemle idari yargı yerinde dava açmış tır.

B. dari Yargıda

5. Gaziantep 1. dare Mahkemesinin 20/02/2020 tarihli ve E.2020/171, K.2020/179 sayılı kararı ile, adli yargı yerinde açılan davada, trafik kaza tespit tutana mının iptali için Sulh Ceza Mahkemelerine ba vurulaca na ili kin mevzuatta bir hüküm bulunmadı ı, maddi hasarlı ya da yaralamalı trafik kazalarında düzenlenen tespit tutanaklarının ileride görülebilecek uyu mazlıklarda bir idari i leme veya adli yargıda görülecek bir davaya konu edildi inde ilgililerce itiraz edilebilecek bir belge oldu u" gerekçesiyle ba vurunun reddine karar verildi i, dolayısıyla, söz konusu "ba vurunun reddine" ili kin kararın idari yargı yerinin görevli oldu undan bahisle verilm i bir görev ret kararı olmadı ı görüldü ünden, dava konusu uyu mazlıkla ilgili; 2247 sayılı Kanun'un 19. maddesinde yer alan adli yargı mercilerinden birisinin kesin veya kesinle mi bir görevsizlik kararı vermesi artına tabi olan "Olumsuz Görev Uyu mazlı ı" çıkartılması artının olu madı ı görüldü ünden; bu cihetle ba vuru artının yoklu u nedeniyle Uyu mazlık Mahkemesi nezdinde uyu mazlık çıkartılmadı ı gerekçesiyle, davanın 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 15/1-(a) maddesi hükmü uyarınca görev yönünden reddine karar verilm i , bu karara kar ı davacı vekili istinaf isteminde bulunmu tur.

6. Gaziantep Bölge dare Mahkemesi 4. dari Dava Dairesinin 16/12/2020 tarihli ve E.2020/2677, K.2020/5439 sayılı kararı ile, olayda, davacı tarafından dava konusu i leme kar ı Osmaniye 2. Sulh Ceza Mahkemesine itirazda bulunuldu u, Osmaniye 2. Sulh Ceza Mahkemesi'nce "trafik kaza tespit tutana mının iptali talebinin Sulh Ceza Hakimli inin görevleri arasında bulunmadı ı" gerekçesiyle itirazın reddine karar verildi i ve kararın kesinle ti i, bu karar üzerine idare mahkemesinde dava açıldı ı, dare Mahkemesince davanın adli yargı yerinde görülmesi gerekti i" gerekçesiyle davanın görev yönünden reddine karar verili i görülmekte ise de, Sulh Ceza Hakimli inin kararında, açıkça uyu mazlıkta idare mahkemesinin görevli oldu u gerekçesiyle itirazın görev yönünden reddedildi i belirtilmemekle birlikte, kararın gerekçesi ve hüküm fıkrasında yer alan kanun maddesi ile Hakimlikçe incelenebilecek kararlardan olmadı ı yönündeki niteleme dikkate alındı ında itirazın uyu mazlıkta idare mahkemesinin görevli oldu u gerekçesiyle reddedildi i sonucuna varıldı ı; bu durumda, adli yargı yerince verilm i kesinle mi bir görevsizlik kararı (Osmaniye Sulh Hakimli i'nin 06/01/2020 tarih ve De i ik No.2020/68 sayılı kararı) bulundu undan anılan Kanun hükmü uyarınca gerekçeli bir karar ile görevli yargı merciinin belirlenmesi için Uyu mazlık Mahkemesine ba vurması ve davanın incelenmesini Uyu mazlık Mahkemesince karar verinceye kadar erteleyerek Uyu mazlık Mahkemesi kararından sonra (ayet adli yargının görevli oldu una karar verilirse) görevsizlik kararı vermesi gerekti inden istinaf talebine konu kararda hukuki isabet bulunmadı ı gerekçesiyle, istinaf ba vurusunun kabulüne, Gaziantep 1. dare Mahkemesince verilen 20/02/2020 tarih ve E.2020/171, K.2020/179 sayılı "davanın görev yönünden reddine" ili kin kararın kaldırılmasına, yeniden bir karar verilmek üzere dosyanın Mahkemesine gönderilmesine karar verilm i tir.

7. Gaziantep 1. dare Mahkemesinin 11/02/2021 tarihli ve E.2021/68, K.2021/90 sayılı kararı ile, 03/07/2020 tarih ve 31174 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Hakimler ve Savcılar Kurulu Genel Kurulu'nun 01/07/2020 tarih ve 122 sayılı kararı ile Osmaniye ili, Adana linin yargı çevresine dahil edildi inden, davanın görüm ve çözümünün, dava konusu idari i lemi tesis eden idari merciin bulundu u Osmaniye linin yargı çevresi bakımından ba lı bulundu u Adana dare Mahkemesinin yetkisinde oldu u gerekçesiyle, 2577 sayılı Kanun'un 15. maddesinin 1/a bendi uyarınca davanın yetki yönünden reddine, dava

dosyasının yetkili Adana dare Mahkemesine gönderilmesine karar verilmiştir.

8. Adana 2. dare Mahkemesinin 04/03/2021 tarihli ve E.2021/235 sayılı kararı ile, maddi hasarlı kaza tespit tutanağı ve tarafların kusur durumlarını gösterir raporlar, kazaya karışan taraflar arasında çıkabilecek hukuki uyuşmazlıkların çözümüne esas olacak ve trafik görevlilerince düzenlenecek bir belge olup, idari işlem niteliğinde bulunmayan bu belgenin, adli yargı yerlerinde çözümlenecek uyuşmazlıkların görüşü sırasında o mahkemelerde erlendirilecek olduğundan, maddi hasarlı kaza tespit tutanağına yönelik davanın idari yargı yerinde görülmesi olanağı bulunmadığı, bu sebeple davaya bakmakla görevli mercinin belirlenmesi için Uyuşmazlık Mahkemesi'ne başvurulması gerektiği sonuç ve kanaatine ulaşıldığı, Uyuşmazlık Mahkemesinin E.019/873, K.019/875 sayılı emsal kararının da bu yönde olduğu gerekçesiyle, dava dosyalarının görev uyuşmazlığı çıkarılması için Uyuşmazlık Mahkemesine gönderilmesine ve dosya incelemesinin Uyuşmazlık Mahkemesince karar verilinceye kadar ertelenmesine karar verilmiştir.

III. LG L HUKUK

Mevzuat

9. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun "Trafik kazalarına el koyma ve bilirkişilik" başlıklı 83. maddesi öyledir:

"Trafik kazalarına;

a) Adli yönden gerektirilmeye üzere mahalli genel zabıta,

b) Kazanın oluşum nedenlerini, iz ve delillerini belirleyerek trafik kaza tespit tutanağı düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca el konulur.

Trafik zabıtasının görevli olmadığı veya bulunmadığı karayollarında meydana gelen kazalarda trafik kaza tespit tutanağı mahalli genel zabıta düzenlenir ve bir örneği o yerin trafik zabıtasına gönderilir.

Karayollarında meydana gelen ve yalnız maddi hasarla sonuçlanan trafik kazalarında tarafların anlaşması halinde ve fiil başlıca bir suç oluşmuyorsa adli kovuşturma yapılmaz ve Türk Ceza Kanununun 565 inci maddesi hükmü uygulanmaz.

Trafik kazalarında yolun trafiğe kapatıldığı hallerde; trafik zabıtası veya genel zabıta; iz ve delilleri kaybolmayacak şekilde inceleme yaptıktan ve gerekli işlemleri yaptıktan sonra, karayolunu trafiğe açmaya yetkilidir.

Karayolunun trafiğe kapanmasına ölümlü ve hayati tehlike yaratan yaralanmalı kazalar neden olmuş ve bu kaza can, mal ve trafik güvenliğini etkiliyor ve başlıca bir yoldan geçi verilemiyorsa Cumhuriyet savcısının gecikmesinin anlaşılması halinde, gerekli işlemler yapılarak araç ve ölümler kenara alınarak durum bir tutanakla tespit edildikten sonra yol trafiğe açılır.

Trafik zabıtası, usul kanunlarına göre görevlendirilirse, trafik kazalarında bilirkişilik yapar.

Trafik kazaları, kaza tahkik memurları, bilirkişilik ve bunlarda aranacak artılar ile diğer esaslar yönetmelikte gösterilir."

10. "Görevli ve Yetkili Mahkeme" başlıklı 110. maddesi öyledir:

" (Değişik: 11/1/2011-6099/14 md.) leteni veya sahibi Devlet ve diğer kamu kuruluşları olan araçların sebebiyet verdiği zararlara ilişkin olanları dâhil, bu Kanundan doğan sorumluluk davaları, adli yargıda görülür. Zarar görenin kamu görevlisi olması, bu fıkra hükmünün uygulanmasını önlemez. Hemzemin geçitte meydana gelen tren-trafik kazalarında da bu Kanun hükümleri uygulanır.

Motorlu araç kazalarından dolayı hukuki sorumluluğu taşıyan kişiler, sigortacının

merkez veya ubesinin veya sigorta sözleşmesini yapan acentenin bulunduğu yer mahkemelerinden birinde açılabilir” gibi kazanın vuku bulduğu yer mahkemesinde de açılabilir.”

11. “Suç ve ceza tutanakları” başlıklı 114. maddesi şöyledir:

– (Değişiklik: 18/1/1985-KHK 245/13 md.; Değişiklik tirilerek kabul: 28/3/1985-3176/13 md.)

(Değişiklik ikinci fıkra: 3/5/2006 - 5495/3 md.) Bu Kanunda yazılı trafik suçlarını inceleyenler hakkında yetki sınırları içinde Emniyet Genel Müdürlüğü ve Jandarma Genel Komutanlığı personeli ile Ulaştırma Bakanlığı'nın ve Karayolları Genel Müdürlüğü'nün ilgili birimlerinin il ve ilçe kurullarında görevli ve yetkili kılınmış personelince tutanak düzenlenir.

Birkaç trafik suçunun bir arada incelenmesi halinde her suç için ayrı ceza uygulanır.

(Değişiklik üçüncü fıkra: 3/11/1988 - 3493/48 md.) Yargı yetkisine giren suçlarla ilgili tutanağın bir sureti ilgili mahkemeye 7 gün içinde gönderilir.

(...)

Bu maddenin uygulanmasına ait usul ve esaslar yönetmelikle düzenlenir.

(...)

12. 2918 sayılı Kanun'a dayanılarak çıkarılan Karayolları Trafik Yönetmeliği'nin, “Trafik Kazalarına El Konulması” başlıklı 154. maddesi şöyledir:

“Trafik kazalarına el konulmasında aşağıda gösterilen esas ve usuller uygulanır.

a) Trafik kazalarına;

1) Adli yönden gerektirilmesi yapılmak üzere mahalli genel zabıta,

2) Kaza nedenlerini, iz ve delillerini belirleyecek “Kaza Tespit Tutanağı” düzenlemek üzere de trafik zabıtasınca (polis veya jandarma), el konulur.

Trafik zabıtasının görev alanı dışında kalan yerler ile el koyamadığı durumlarda, trafik kaza tespit tutanağı, örneğine uygun olarak mahalli zabıta tarafından düzenlenir ve bir örneği o yerin trafik zabıtasına gönderilir.(...)”

13. Aynı Yönetmeliğin, “Trafik Kazalarına İlişkin İncelemeler” başlıklı 156. maddesi şöyledir:

“ (Değişiklik:RG-21/3/2012-28240)

Trafik kazaları ile ilgili olarak yapılacak incelemelerde aşağıdaki usul ve esaslar uygulanır.

a) Trafik kazası tespit tutanağının düzenlenmesi

1) Örneğine uygun olarak; kaza yerinin durumu, iz ve deliller, kazaya karışan sürücüler, varsa ölü veya yaralılar, hasar veya zarar, gün ve saat ile gerekli görülen diğer hususlar belirtilmek üzere düzenlenir ve olay yerinin durumu bir krokide gösterilir. Tutanağa kazazedelerin olay yerindeki ölüm veya yaralanma durumu incelenir.

Trafik Kazası Tespit Tutanağı; soru turma evrakına eklenmek, dosyasında saklanmak ve sayısına göre taraflara verilmek üzere yeter sayıda düzenlenir.

Trafik kazası tespit tutanağının düzenlenmesi ile tutanakta yer alan bilgilerin bir veri tabanında toplanmasına ve bu bilgilerin ilgili taraflarla paylaşımına ilişkin usul ve esaslar Emniyet Genel Müdürlüğünce belirlenir.

2) Trafik kazası tespit tutanağı düzenlemeye 154 üncü maddenin (a) bendi gereğince trafik zabıtası ve genel zabitanın görevli personeli yetkilidir.

Tutanaklar en az iki görevli tarafından düzenlenir. Hafif yaralanmalı veya hasarlı kazalarda tek görevli tarafından rapor eklinde de düzenlenebilir.

Ancak, Türk Silahlı Kuvvetlerine ait araçların karıştığı trafik kazalarında bir askeri temsilcinin bulundurulması mecburidir.

3) Tutanak düzenleyenler, tutanakta taraflar için kusur oranı belirtmeksizin sadece kazanın oluşumunda kimin hangi trafik kuralını ihlal ettiğini belirtirler.

4) Karayolu üzerinde ölüm veya yaralanma ile sonuçlanıp, olay yerindeki iz ve

delillerin tespit ve de erlendirilmesi sonucunda trafik kazası oldu u anla ılan durumlarda; kazaya karı an taraf veya unsurlardan birinin, birkaçının ya da tamamının olay yerinden ayrılmı olması halinde de trafik kazası tespit tutana ı düzenlenir.

5) Önceden meydana gelmi veya olay yerinden kaldırılmı araçların karı tı ı ve yalnız maddi hasarla sonuçlanan kazalar için trafik zabıtası ve genel kollukça hasar tespitine dair kazaya karı anlara verilmek üzere tutanak veya rapor düzenlenmez. Bu durumlarda hasar tespitleri ilgililerin sigortalarına veya yetkili mahkemelere ba vurmaları suretiyle yapılır.

Ancak;

Can, mal ve trafik güvenli ini etkileyen veya yolun trafi e kapandı ı maddi hasarlı trafik kazalarında, kazaya karı anların kazanın olu una göre iz ve delilleri i aretleyerek, mümkün oldu u takdirde olay yerinin foto raflarını çekerek araçlarını en yakın ve uygun yerlere çekmeleri,

Karayolu üzerinde birden fazla sayıda aracın karı tı ı sadece maddi hasarla sonuçlanan ve tarafların bu Yönetmelik çerçevesinde Maddi Hasarlı Trafik Kazası Tespit Tutana ı düzenlemedi i trafik kazalarında; taraflara ait araçlardan en az birinin olay yerinde bulunması ve olay yerindeki iz ve delillerden kazanın olu umu ile o yerde meydana geldi ine kanaat getirilmesi,

hallerinde görevlilerce trafik kazası tespit tutana ı düzenlenir.

b) Kaza istatistikleri

Kazaların nedenlerini tespit etmek ve alınacak tedbirlerin belirlenmesinde kullanılmak üzere, trafik kazası tespit tutanaklarındaki bilgilerden yararlanılarak, kazaya el koyan birimlerce örne ine uygun istatistik formu düzenlenir.

Düzenlenen istatistik formları, her ilde ehiriçi trafik denetleme ube müdürlüklerinde toplanarak, il genelinde de erlendirmesi yapıldıktan sonra Emniyet Genel Müdürlü üne gönderilir.”

IV. NCELEME VE GEREKÇE

A. İlk nceleme

14. Uyu mazlık Mahkemesinin Celal Mümtaz AKINCI'nın ba kanlı ında, Üyeler ükrü BOZER, Mehmet AKSU, Birol SONER, Aydemir TUNÇ, Nurdane TOPUZ ve Ahmet ARSLAN'ın katılımlarıyla yapılan 07/06/2021 tarihli toplantısında; 2247 sayılı Kanun'un 27. maddesi uyarınca yapılan incelemeye göre, dare Mahkemesince, anılan Kanun'un 19. maddesine göre ba vuruda bulunulmu oldu u, Mahkemece idari yargı dosyasının ekinde adli yargı dosyası ile birlikte Uyu mazlık Mahkemesine gönderildi i ve usule ili kin herhangi bir noksanlık bulunmadı ı anla ıldı ından görev uyu mazlı ının esasının incelenmesine oy birli i ile karar verildi.

B. Esasın ncelenmesi

15. Raportör-Hakim Gülen AKAR PEHL VAN'ın, adli yargı yerinde verilen kararın yargı yolunu de i tirecek ekilde verilmi bir görevsizlik kararı olmadı ı, dolayısıyla ba vurunun reddi gerekti i yolundaki raporu ile dosyadaki belgeler okunduktan, ilgili Ba savcılarca görevlendirilen Yargıtay Cumhuriyet Savcısı Halil brahim Ç FTCÇ 'nin davada adli yargının, Danı tay Savcısı Yakup BAL'ın davada idari yargının görevli oldu u yolundaki sözlü açıklamaları da dinlendikten sonra gere i görü ülüp dü ünüldü:

16. Dava, 26/12/2019 tarihli trafik kaza tutana ının iptali ile yeniden düzenlenmesi istemiyle açılmı tır.

17. 2577 sayılı dari Yargılama Usulü Kanunu'nun 2. maddesinde, idari i lemler hakkında yetki, ekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından

dolayı iptalleri için menfaatleri ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları idari dava türleri arasında sayılmıştır.

18. Bu düzenlemelere göre, trafik kazası tespit tutanağına, kazaya karılı taraflar arasında çıkabilecek hukuki uyu mazlıkların çözümüne esas olacak ve trafik zabıtasınca düzenlenecek bir belge olup, idari işlem niteliğinde bulunmayan bu belgenin, adli yargı yerlerinde çözümlenecek uyu mazlıkların görüşü sırasında o mahkemelerde erlendirilecek olduğundan, 26/12/2019 tarihli Trafik Kazası Tespit Tutanağının iptali istemine yönelik davanın idari yargı yerinde görülmesi olanağı bulunmamaktadır.

19. Bu durumda, maddi hasarlı trafik kazası tespit tutanağına itirazın açılması ve idari yargı yerinde görülmesi olanağı bulunmayan davanın görüşme ve çözümünde adli yargı yerinin görevli olduğu sonucuna varılmıştır.

20. Yukarıda belirtilen hususlar göz önünde bulundurularak; Adana 2. derece Mahkemesinin bahususunun kabulü ile, Osmaniye 2. Sulh Ceza Hâkimliğinin 16/01/2020 tarihli ve D. 2020/68 sayılı kararının kaldırılması gerekmektedir.

V. HÜKÜM

Açıklanan gerekçelerle;

A. Davanın çözümünde ADL YARGININ GÖREVLİ OLDÜĞÜNE,

B. Adana 2. derece Mahkemesinin BA VURUSUNUN KABULÜ ile, Osmaniye 2. Sulh Ceza Hâkimliğinin 16/01/2020 tarihli ve D. 2020/68 sayılı KARARININ KALDIRILMASINA

07/06/2021 tarihinde, OY BİRLİKLE KESİN OLARAK karar verildi.

Başkan
Celal Mümtaz
AKINCI

Üye
M. İsmail
BOZER

Üye
Mehmet
AKSU

Üye
Bürol
SONER

Üye
Aydemir
TUNÇ

Üye
Nurdane
TOPUZ

Üye
Ahmet
ARSLAN